

eller mindre middelbare Statstjenere. Dette Forhold har ført forskjellige Ulemper med sig, det har navnlig ogsaa ført den Ulempe med sig, at der i Skolelærerembederne er forblevet et Antal af udygtige Lærere, udfikkede til selv at forvalte deres Embede, som have faaet Tillidelse til at holde Hjælpearere, og disse Hjælpearere, hvis Haab har været, og med Grund, ikke for seent at blive forfremmede til virkelige Skolelærere, ere blevne i deres meget underordnede og i Almindelighed slet lønnede Stilling, til de kom i en Alder, som ikke mere passede til deres Stilling. Skolen er derved bleven forsømt; dens egen Lærer kunde ikke give Undervisning, fordi han var forældet, og den anden, Hjælpeareren i en saa at sige haabløs og trøstesløs Stilling, tabte Modet og underviste kun maadeligt og sløvt. Ogsaa i en anden Henseende har det vist sig, at Skolelærernes Stilling er uheldig. Det vil være vanskeligt at gennemføre Skolelærerenes Forsørgelse, saalænge den skal være en Communesag, og den er ogsaa i det Hele blevet gennemført meget maadeligt. Regjeringen har selv tidligere taget dette Forhold i sin Haand; men Regjeringen har ikke her, som ved andre Statsembedsmand, ladet det væsentligt være Statens eller Communes Sag at tilvejebringe de Midler, der vare nødvendige til at sikkre Skolelærernes Efterladte for virkelig Trang; den har paa en Maade overladt det til Skolelærerne selv, den har afsnappet paa Skolelærernes tarvelige Løn for at tilvejebringe den største Deel af de Midler, hvorved denne Forsørgelse skulde skee, og den er ikke bleven staaende derved, den har brugt de Midler, der saaledes for Størstedelen — der er ogsaa kommet nogle andre Tilfud til — udredes af Skolelærerne selv, til at give Belønninger til Lærerne for Flid, til at opmuntre Skolelærerne til at fuldbyrde deres Kald paa en mere usselig Maade, kortsagt til Opnaaelsen af ikke saa Formaal, der staae i en meget indirecte eller, om man vil, i slet ingen Forbindelse med Pensioneringen af ældre Skolelærere eller med en Forsørgelse for deres Efterladte. Denne Tingenes Tilstand er endnu bleven forværret derved, at disse saakaldte Skolelærerhjælpekasjer have havt

det Paalæg, af deres aarlige Indtægter at oplægge en Fjerdedeel til Capitalen formodentlig — dog dette kan jeg kun udtale som en Formodning — i den Hensigt, lidt efter lidt at skabe en Capital, hvis Rente skulde gjøre det lettere at naae de forskjellige Formaal, men hvorved man altsaa til enhver Tid lader de bidragydende Skolelærere ikke alene yde Bidrag til at forsørge og pensionere deres Colleger og deres Efterladte, men ogsaa lader dem sørge for den kommende Slægt, hvilket dog synes at være en ubillig Byrde, og jeg troer, at man derved har vist en Forudseenhed i en slyv Retning. Disse forskellige Betragtninger have ledet os, der have stillet dette Forslag, ind paa det Lovforslag, som nu foreligger. Vi have ikke troet, at vi kunne magte, paa en umiddelbar Maade at gjøre noget Gjennemgribende for de nuværende Skolelærere i det Hele taget, men vi have troet, ved at afhjælpe de Ulemper, der ere forbundne med den nuværende Indretning af Skolelærerhjælpekasjerne, dog paa en mere middelbar Maade i en ikke ubetydelig Grad at lette de nuværende Skolelæreres Kaar. D^r ville have seet, at vi have havt Opfordring dertil i Andragender, der ere indkomne til Rigsdagen; jeg har selv tidligere havt den Ære at forelægge dem en Række af saadanne Andragender fra Holbøks Amt, og naar de ville læse disse Andragender igjennem med Opmærksomhed, saa ville de finde, at Grundlaget for de Principer, der ere udykkede i dette Lovforslags Bestemmelser, for en stor Deel findes i disse Andragender. Der er kommet Andragender og Skrivelser om den samme Sag fra andre Steder, og navnlig har det Medlem af Folkethinget, der tilligemed mig forelægger denne Lov, faaet idelige Paamindelser derom; han staaer i en saa nær Berøring med samtlige Skolelærere, at saa bedre end han kunne kende deres Nøds og Trang i saa Henseende. Vi have først taget i Overveelse, hvorledes man kunde skaffe disse Hjælpekasjer en forøget Indtægt; vi have troet, at det var en billig Fordring, at Communen, naar Skolelærerne selv skulde bidrage til deres Pensionisters og deres Efterlattes Forsørgelse, ogsaa for sit Bedkommende bidrog dertil. Dette har Communen hidtil gjort ved et meget ringe